ИНФОРМАЦИОНЕН БЮЛЕТИН

Ромски граждански организации в подкрепа на ценностите на Европейския Съюз

Асоциация Интегро

Настоящият бюлетин представя актуални резултати от изпълнението на проект „Ромски граждански организации в подкрепа на ценностите на Европейския съюз“ (ROVA). Изданието проследява напредъка на партньорските организации по места и тяхната роля в утвърждаването на принципите на демократичното общество.

Основни теми в този брой:

- Граждански мониторинг и застъпничество: Анализ на дейностите, насочени към преодоляване на социалната изолация и подобряване на диалога с институциите.
- Младежко лидерство: Интеграция на младите хора в демократичните процеси чрез обучения и практически инициативи.
- Културен диалог и социална кохезия: Инструменти за преодоляване на стереотипите и насърчаване на толерантността.
- Практическо приложение на правата на човека: Инициативи за повишаване на правната грамотност в уязвимите общности.

Целта на представените проекти е изграждането на устойчиви структури, които допринасят за реални промени в качеството на живот и укрепват върховенството на закона на местно ниво. В този брой се фокусираме върху конкретни постижения и ефективни практики, приложени в рамките на грантовия механизъм на програма ROVA.

Юни 2026 г.

ПАРТНЬОРСКИ ОРГАНИЗАЦИИ И ФОКУС НА ТЕХНИТЕ ПРОЕКТИ

В рамките на програмата ROVA бяха подкрепени 11 организации, всяка от които работи по ключови направления за развитието на местно ниво:

Фондация „Ромски свят 21 век“: Фокусира се върху гражданската практика и недискриминацията чрез дигитални инструменти за разказване на истории и образователни наръчници.

Арт работилница „Роте“: Работи в областта на културния диалог и критичното мислене чрез методи като плейбек театър за преодоляване на предразсъдъци.

СНЦ „Маг- Котел“: Развива младежкото лидерство и достъпа до административни услуги чрез обучение на „младежки навигатори“.

Български хелзинкски комитет (БХК): Работи за защита на правата на човека, по-специално правото на достоен дом и достъп до правосъдие за жертви на дискриминация.

Сдружение „Амала - Приятели“: Фокусира се върху овластяването на общността и гражданското образование относно правата на човека в общините Дупница и Кочериново.

Сдружение „Ларго“: Развива активно гражданство и младежко лидерство в гр. Кюстендил (кв. „Изток“) чрез създаване на младежки структури.

Сдружение „Ромска академия за култура и образование“ (РАКО): Работи за повишаване на гражданския капацитет и борба с езика на омразата сред младежите в региона на Сливен.

Фондация за регионално развитие „Рома Пловдив“: Използва културния диалог и артистичните форми за социално сближаване и преодоляване на стереотипите в гр. Пловдив и региона.

НЧ „Бъдеще и развитие - 2024“: Фокусира се върху гражданското овластяване, административната подкрепа и достъпа до лични документи в столичния кв. „Факултета“.

СНЦ „Инициатива за равни възможности“: Работи по институционализиране на защитата на човешките права и осигуряване на правна помощ в София, Ботевград и Дупница.

Център за междуетнически диалог „Амалипе“: Работи в сферата на гражданското овластяване и застъпничеството, като трансформира ролята на образователните медиатори, като проектът им насърчава активното гражданско участие, равенството и социалното включване чрез диалог и изграждане на устойчиви механизми за доверие в демократичните процеси.

ФОНДАЦИЯ „РОМСКИ СВЯТ – 21 ВЕК“:
ЦЕННОСТИ БЕЗ ГРАНИЦИ

През първото полугодие на 2026 г. фондацията превърна европейските ценности в реална гражданска практика чрез проекта „Ценности без граници“, реализиран с подкрепата на Асоциация Интегро.

Основни резултати:

Дигитална видимост: Три авторски документални филма представиха личните истории на представители на ромската общност. Продукциите достигнаха над **150 000 зрители** в дигиталните канали и ефира на БНТ 1, доказвайки силата на автентичното разказване.

Образователен фокус: В три пилотни училища бяха проведени дискусии с над 100 ученици. Разработеният образователен наръчник се утвърди като устойчив инструмент за преподаване на теми като недискриминация и граждански права.

Институционален диалог: На кръгла маса в БТА (9 юни 2026 г.) бяха обсъдени възможностите за дългосрочно сътрудничество. Председателят Кремена Будинова подчерта: ***„Когато ромските граждани разказват историите си с достойнство, стереотипите отстъпват място на равнопоставения диалог.“***

Фондацията продължава да работи за това ромската общност да бъде активен и информиран участник в демократичния процес.

АРТ РАБОТИЛНИЦА „РОТЕ“

„ОГЛЕДАЛА НА ОБЩЕСТВОТО“ – ИЗКУСТВО С КАУЗА

От началото на 2026 г. Арт работилница „Роте“ реализира проекта „Огледала на обществото“, съчетавайки плейбек театър и интерактивни срещи за преодоляване на предразсъдъците сред младите хора в България.

Ключови акценти:

Иновативен метод: В Кюстендил и Ботевград актьори пресъздадоха лични истории на ученици относно мечти, конфликти и дискриминация. Този подход помага на младежите да осмислят емоциите си и да развиват критично мислене.

Активен диалог: Последващите дискусии поставиха фокус върху уважението към различията и човешкото достойнство. Участниците бяха насърчени да отхвърлят дискриминационните нагласи и да търсят равнопоставеност.

Устойчиво въздействие: Проектът доказа своята ефективност като инструмент за социално приобщаване. Чрез споделяне на реални случки се изгражда среда на взаимно уважение, утвърждаваща ценностите на ЕС.

С предвидени събития в още четири града, „Арт работилница Роте“ продължава работата си за изграждане на по-толерантна общност.

СНЦ „МАГ – КОТЕЛ“

„МЛАДЕЖКИ К.О.Д.“ – МОСТ КЪМ ИНСТИТУЦИИТЕ

Проектът „Младежки К.О.Д.“ превръща младите хора от Котел в „навигатори“ – активен мост между ромската общност и администрацията. Целта е проста, но значима: сложните институционални процедури да станат достъпни и разбираеми за всеки гражданин.

Ключови постижения за периода:

Изграждане на капацитет: Седем младежи преминаха серия от обучения, фокусирани върху структурата на местната власт, дигиталната комуникация и методологията за теренна работа. Те вече разполагат с практическите инструменти, за да представляват нуждите на общността си.

Теренна диагностика: Навигаторите стартираха мащабно проучване сред домакинствата в Котел и околните села. Събраната информация за реалните бариери пред достъпа до услуги ще послужи за основа на бъдещия „КОМПАС“ – наръчник за граждански права и процедури.

Партньорства: Меморандумите за сътрудничество с местни институции гарантират, че усилията на младите хора ще доведат до реална промяна. Администрацията вече е ангажирана да работи заедно с „навигаторите“ за по-достъпни и прозрачни услуги.

Проектът доказва, че когато младежите са информирани и подкрепени, те спират да бъдат „наблюдатели“ и стават двигатели на справедливостта.

БХК: ЗАЩИТА НА ПРАВОТО НА ДОМ КАТО ФУНДАМЕНТАЛНА ЦЕННОСТ

БЪДЕЩЕ НА „ЗАХАРНА ФАБРИКА“: ДОСТЪП ДО ПРАВОСЪДИЕ ЗА ЖЕРТВИТЕ НА ДИСКРИМИНАЦИЯ

Защитата на правото на достоен дом остава приоритет за Българския хелзинкски комитет (БХК), особено в контекста на системните проблеми с незаконните евикции. С фокус върху преодоляването на институционалните дефицити, през последните месеци бяха реализирани следните дейности:

Международен мониторинг: До Комитета на министрите на Съвета на Европа бе изпратено становище, настояващо делото „Пакетова и други срещу България“ да остане под засилено наблюдение поради липсата на ефективни държавни гаранции срещу бездомност и етническа дискриминация.

Анализ и експертиза: През април бяха проведени фокус групи, които анализираха връзката между историческите практики на гетоизация и настоящите трудности пред социалната интеграция.

Застъпничество: БХК подкрепя активно създаването на национална жилищна стратегия, която да въведе компенсаторни мерки и да прекрати практиката по създаване на бездомност при административни действия.

БХК продължава да настоява, че защитата на основните човешки права изисква системни реформи, поставящи върховенството на закона над всичко останало.

СДРУЖЕНИЕ „АМАЛА – ПРИЯТЕЛИ“

РАВНИ В ПРАВА – АКТИВНИ В ЕВРОПА

Проектът „Равни в права – активни в Европа“ продължава с активни стъпки към овластяването на ромската общност в общините Дупница и Кочериново. Фокусът е върху превръщането на познанията за правата на човека в работещ инструмент за по-добро взаимодействие с институциите.

Основни дейности и резултати за периода:

Гражданско обучение: Проведени бяха четири интензивни двудневни обучения с участието на 62-ма представители на общността. Участниците повишиха капацитета си за разпознаване на нарушения на човешките права и се запознаха с практическите механизми за търсене на институционална подкрепа.

Диалог на местно ниво: В гр. Кочериново бе организирана дискусия относно приложението на европейските ценности в ежедневието. Срещата даде възможност на 36 представители на общността да обсъдят конкретни казуси при взаимодействието си с общинската администрация.

Информационна кампания: Поради засиления интерес в гр. Дупница бе проведена допълнителна среща на тема „Правата на гражданите в ЕС“. Форумът послужи като платформа за споделяне на добри практики и отговори на специфични въпроси, касаещи достъпа до услуги.

Координация и качество: Успоредно с теренната работа се провеждат регулярни работни срещи, целящи прецизен анализ на напредъка и осигуряване на висока ефективност при изпълнението на проектните дейности.

Чрез тези усилия проектът успешно допринася за изграждането на активна гражданска позиция и за по-равнопоставено включване на общността в обществения живот.

СДРУЖЕНИЕ „ЛАРГО“

НИЕ СМЕ В ЕВРОПА И ЕВРОПА Е В НАС

С реализирането на проекта „Ние сме в Европа и Европа е в нас“, Сдружение „ЛАРГО“ успешно утвърди ролята на младите хора като активен двигател за промяна в кв. „Изток“. Основен фокус на дейностите бе превръщането на европейските ценности в ежедневен механизъм за участие в обществения живот.

Ключови постижения за периода:

Изграждане на Младежка активна група (МАГ): Създадена бе устойчива структура от 20 обучени младежи, които вече функционират като лидери в общността. Чрез специализирани обучения те развиха умения за критично мислене, застъпничество и ефективна комуникация с публичните институции.

Теренна диагностика: Проведено бе проучване сред 100 домакинства, което дефинира конкретните бариери пред достъпа до образование, здравеопазване и социални услуги. Резултатите са

синтезирани в аналитичен доклад, който служи като основа за бъдещи застъпнически позиции пред местната власт.

Мащабна информационна кампания: Дигиталното присъствие на проекта генерира над 80 000 импресии. Ключов успех бе видеопоредицата на младежите от МАГ, насочена към важността на гражданското участие в изборния процес, която привлече над 24 000 гледания и провокира активен обществен дебат.

Успехът на проекта доказва, че при предоставяне на необходимите инструменти и увереност, младежите се превръщат в най-силния гарант за прилагане на европейските принципи за равенство и демокрация на местно ниво.

СДРУЖЕНИЕ „РОМСКА АКАДЕМИЯ ЗА КУЛТУРА И ОБРАЗОВАНИЕ“ (РАКО)

ГЛАСЪТ НА РОМИТЕ: ЗА ДОСТОЙНСТВО, РАВЕНСТВО И УЧАСТИЕ – РОМСКАТА ОБЩНОСТ В ЗАЩИТА НА ЦЕННОСТИТЕ НА ЕС

В рамките на проекта „Гласът на ромите“, Сдружение „Ромска академия за култура и образование“ (РАКО) реализира серия от инициативи за повишаване на гражданския капацитет сред младежите в региона на Сливен. Фокусът е насочен към превръщането на теоретичните познания за правата на човека в практически инструменти за социална промяна.

Ключови етапи от напредъка:

Семинарна подготовка: Проведени бяха два специализирани семинара, посветени на противодействието на антиромския расизъм и реакцията срещу езика на омразата в медийната среда. Чрез интерактивни симулации участниците развиха умения за разпознаване на дискриминацията и успешно взаимодействие с институциите.

Младежки лагер „От знание към действие“: В края на май бе организиран интензивен двудневен лагер, в който 30 младежи разработиха четири стратегически мисии за справяне с гражданската апатия, дигиталната дезинформация и липсата на институционална грамотност в общността.

Резултати: Изградено е ядро от над 30 подготвени младежки лидери, които притежават капацитет да бъдат посланици на европейските ценности и защитници на човешките права на местно ниво.

Чрез тези усилия проектът утвърждава ролята на младите хора като активен фактор в обществения живот и гарантира устойчивостта на застъпническите инициативи в Сливен.

ФОНДАЦИЯ ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ РОМА ПЛОВДИВ

ОБЩНОСТ И ЦЕННОСТИ В ДЕЙСТВИЕ - ЗАЕДНО ПРОМЕНЯМЕ СТОЛИПИНОВО

В рамките на проекта „Общност и ценности в действие – заедно променяме Столипиново“, Фондация за регионално развитие Рома Пловдив успешно реализира Дейност 2: *„Познавам нашите традиции!“*. Тази инициатива не е просто поредица от събития, а стратегически инструмент за разбиване на стереотипите и създаване на пространство за равнопоставен диалог между ромската общност и представителите на мнозинството.

Акценти от изпълнението:

Театърът като медиатор: Чрез артистичните форми на театрална трупа *„Столивуд“*, проектът използва силата на личното разказване и културното изразяване, за да превърне „непознатото“ в „разбираемо“. Сцената се превърна в безопасно място, където роми и българи споделят своите традиции и ценности, изграждайки основи за взаимно уважение.

Социално сближаване: Провеждането на срещите в различни локации – от оживения кв. Столипиново в Пловдив до с. Ахматово (община Белозем) – доказва, че желанието за общностно единство е универсално. Този подход разширява обхвата на проекта извън рамките на квартала и търси решение на социалната изолация чрез непосредствен човешки контакт.

Устойчивост на диалога: Като част от цялостната стратегия на проекта, културният диалог адресира нуждата от преодоляване на предразсъдъците, насърчавайки чувството за принадлежност и солидарност. Успехът на тези събития потвърждава, че споделянето на истории е най-ефективният начин за укрепване на европейските ценности – равенство, толерантност и човешко достойнство – на местно ниво.

Този културен диалог е важна стъпка към трансформацията на Столипиново от изолирана общност към активен и приобщен участник в обществения живот.

НЧ „БЪДЕЩЕ И РАЗВИТИЕ – 2024“

ЛИЧНИ КАРТИ ЗА РОМИТЕ В КВАРТАЛ „ФАКУЛТЕТА“

ГРАЖДАНСКО ОВЛАСТЯВАНЕ И ДОСТЪП ДО ПРАВА

С началото на 2026 г. НЧ „Бъдеще и развитие – 2024“ реализира проекта „Лични карти за ромите в квартал „Факултета“, финансиран по програма ROVA. Инициативата е насочена към повишаване на гражданската активност, улесняване на достъпа до лични документи и установяване на устойчив диалог между жителите и местната администрация.

Ключови постижения за периода:

Клуб на доброволните домоуправители: Създадена е нова структура, обединяваща 37 активни граждани от различни части на квартала. Клубът служи като платформа за обсъждане и адресиране на критични проблеми, свързани с инфраструктурата, чистотата и уличното осветление.

Гражданско участие: Проведени са обучения, насочени към подобряване на диалога с местната власт. Чрез анкети и събиране на обратна връзка, организацията дефинира общностните приоритети и търси конструктивни решения в сътрудничество с жителите.

Административна подкрепа: Екипът предоставя систематично съдействие при издаването на лични карти и адресна регистрация. Успешната работа по тези казуси допринася за изграждането на доверие и затвърждаване на ролята на читалището като ключов ресурс за общността.

Проектът продължава с изпълнението на планираните дейности, насочени към подобряване на жизнената среда и гарантиране на достъпа до основни права на гражданите.

СНЦ „ИНИЦИАТИВА ЗА РАВНИ ВЪЗМОЖНОСТИ“

„ГЛАСОВЕ ЗА ПРОМЯНА – СИЛАТА НА ОБЩНОСТТА“ – ИНСТИТУЦИОНАЛИЗИРАНЕ НА ЗАЩИТАТА НА ПРАВАТА

Проектът „Гласове за промяна – Силата на общността“ се реализира в София, Ботевград и Дупница – населени места с установена висока степен на жилищна несигурност и специфични правни предизвикателства пред ромската общност. Основната цел е изграждане на устойчиви механизми за гражданско застъпничество и защита на основните човешки права.

Ключови постижения за периода:

Изграждане на капацитет: Създаден е координационен екип и е проведена специализирана обучителна програма за местните координатори с фокус върху застъпничеството, институционалната комуникация и защитата на човешките права.

Теренна диагностика: Проведени са проучвания и картографиране на ситуацията в целевите локации, което позволи идентифицирането на административни бариери, налични ресурси и потенциални партньори.

Създаване на застъпнически хъбове: Формирани са локални структури от местни активисти, които функционират като центрове за наблюдение и реакция при нарушения.

Правна подкрепа: Чрез програмата „Правен инкубатор“ е оказана експертна помощ по два критични случая, свързани със заповеди за премахване на единствено жилище и правна несигурност при собствеността.

Механизми за реакция и комуникация: Въведена е форма за подаване на сигнали при риск от евикции и други нарушения, като успоредно с това се финализира единна комуникационна стратегия за проекта.

Предстои надграждане на дейностите чрез серия от обучения за представителите на местните хъбове, насочени към борбата с речта на омразата и по-ефективно гражданско участие.

Представените в бюлетина проекти обхващат ключови области на гражданския сектор: активно гражданство, защита на правата на човека, насърчаване на интеркултурния диалог, гражданско участие и доброволчество. Тези инициативи не са изолирани дейности, а систематизиран подход за прилагане на фундаменталните ценности на Европейския съюз – равенство, върховенство на закона, недискриминация и човешко достойнство – в местен контекст.

Ролята на ромските граждански организации е решаваща за институционализирането на тези ценности. Чрез своите интервенции те преодоляват социалната изолация и изграждат устойчиви механизми за диалог между общността и държавните институции. Важен индикатор за успех е привличането на младите хора, които активно се включват в демократичните процеси. Техният принос потвърждава, че овластяването на младежта е сред най-ефективните инструменти за осигуряване на дългосрочна социална промяна.

Като организация, координираща грантовия механизъм, Асоциация Интегро предоставя необходимата експертна и логистична рамка за реализацията на тези цели. Успешната имплементация на заложените планове демонстрира капацитета на партньорските организации да генерират измерими социални резултати и да утвърждават принципите на демократичното участие.

Настоящият етап от изпълнението на проектите показва значителен напредък. Призоваваме екипите да запазят високия стандарт на работа при реализирането на оставащите дейности, затвърждавайки ролята на гражданския сектор като основен фактор за устойчиво развитие на общностите.

Тази дейност се финансира от Европейския Съюз в рамките на проекта „Ромски граждански организации в подкрепа на ценностите на Европейския съюз“ (ROVA), координиран в България от Асоциация Интегро.
Проектът се подкрепя от Фондация „Памет, отговорност и бъдеще“ (EVZ).

Финансирано от Европейския съюз

Асоциация Интегро управлява гранта по проект ROVA в България